

**REPUBLIKA E KOSOVËS/REPUBLIKA KOSOVA/REPUBLIC OF KOSOVA
ZYRA E AUDITORIT TË PERGJITHSHEM / KANCELARIJA GENERALNOG
REVIZORA/OFFICE OF THE AUDITOR GENERAL**

Br. Dokumenta. 23.12.1-2010-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE

**O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA REGIONALNE
KOMPANIJE VODOSNABDEVANJA “HIDRODRINI” D.D. PEĆ ZA
GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBROM 2010**

Priština, Juni 2011

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak.....	4
I. Uvod	5
II. Mišljenje revizije	6
III. Stanje preporuka iz prethodne godine	7
IV. Finansijski rezultat u poređenju sa Odobrenim Budžetom.....	8
V. Finansijski izveštaji	11
V.1 Usklađenost u vezi sa spoljnim izveštavanjem	11
V.2 Kvalitet informacija.....	11
VI. Izvršenje Budžeta	12
VI.1 Prihodi (uključujući i sopstvene prihode)	12
VI.2 Troškovi.....	13
VI.3 Imovina i dugovi	15
VII. Kontrola Upravljanja.....	19
VII.1 Sistemi Unutrašnje Kontrole	19
VII.2 Unutrašnja Revizija	20
VIII. Opšti Zaključak	21
Dodatak I. Komentari RKV Hidrodrini i odgovori KGR	22
Dodatak II. Razne vrste Mišljenja revizije	23

Lista skraćenica

EO	Ekonomski Operator
GFI	Godišnji Finansijski Izveštaji
GR	Generalni Revizor
JP	Javna Preduzeća
FUK	Finansijsko Upravljanje i Kontrola
KAP	Kosovska Agencija Poeverenja
KGR	Kancelarija Generalnog Revizora
MOVIR	Međunarodna Organizacija Vrhovnih Institucija Revizije (INTOSAI)
MSFI	Međunarodni Standardi o Finansijskim Izveštajima
MSR	Međunarodni Standardi Računovodstva
MPF	Ministarstvo Privrede i Finansija
MPR	Ministarstvo za Privredni Razvoj
RKV	Regionalna Kompanija Vodosnabdevanja
UR	Unutrašnja Revizija
VIR	Vrhovna Institucija Revizije
ZJN	Zakon Br. 02/L-99 o Javnim Nabavkama promenjen i dopunjen datuma 8 Februar 2007. Uključujući novi zakon Br. 03/L-241 na snazi od 01. Decembra 2010 godine.

Opšti sažetak

Kancelarija Generalnog Revizora (KGR) je izvršila Reviziju Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI) Regionalne Kompanije Vodosnabdevanja (RKV) "Hidrotrini" za godinu završenu sa 31 decembrom 2010.

Naša Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije, izrađenih od MOVIR (INTOSAI) i uključila je testiranja i procedure za koje smo smatrali da su potrebne za davanje jednog mišljenja o GFI.

Tokom formulisanja mišljenja revizije mi smo ocenili osnovanosti prikazivanja informacija na finansijskim izveštajima.

Prema našem mišljenju glavni finansijski izveštaji sa svih materijalnih gledišta prikazuju pravilno i istinito stanje, sa izuzetkom:

- Vrednost imovine prikazane u bilansu stanja ne prikazuje realno stanje. Imovina u vrednosti od 3,610,098€ nije u vlasništvu Kompanije (ova imovina su u vlasništvu: Opština, KEK-a, Železnica, Šumarstva, Privatna i nedefinisana). Takođe, na bilansu stanja nisu prikazane zalihe, dok na izveštaju otkrivanja su prikazane zalihe u vrednosti od 833,101€.

(ISSAI 400: Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja).

Naša revizija je identifikovala slabosti na nekoliko polja finansijskog upravljanja. Ove slabosti su detaljnije opisane unutar izveštaja.

Kompanija ima velike gubitke kod proizvedene vode skoro 72% i nije izvršila dovoljno analize o razlozima tih gubitaka. Pored gubitaka oni nemaju zadovoljavajuće prikupljanje o fakturisanjoj količini vode. Kod upravljanja troškova isto tako su zapaženi izražene slabosti. Nabavke nisu sprovedene u potpunoj saglasnosti sa pravnim okvirom ZJN. Dosije osoblja nisu kompletni i nije bilo potpuno transparentnosti prilikom regrutovanja osoblja.

Unutrašnji revizor dao je nekoliko preporuka u završnim izveštajima koja su vezana za nekoliko polja finansijskog upravljanja. Menadžment nije preduzeo nikakve mere prilikom adresiranja ovih preporuka.

U cilju poboljšanja finansijskog upravljanja i unutrašnje kontrole mi preporučujemo Odbor da odredi menadžeru zadatak za pregled sadašnjih procedura Finansijsko Upravljanje i Kontrola (FUK) i da stvori jedan novi paket smernica za FUK. Ovaj paket će se dostaviti Odboru ne kasnije od 1. septembra ove godine. Delujući na taj način, direktor treba da posebni naglasak stavi na:

- Tačne podatke o imovini i njihovo pravilno otkrivanje u GFI;
- Dodatne napore u povećanju prikupljanja sopstvenih prihoda;
- Upravljanje troškovima u potpunoj saglasnosti sa pravnim okvirom;
- Odbor treba takođe da preduzme mere za analizu razloga gubljenja vode;
- Transparentnost u zapošljavanju osoblja, kao i kompletiranje fajlova osoblja; i
- Adresiranje preporuka revizora.

Odbor RKV Hidrodrini je saglasan sa našim nalazima i zaključcima prikazanim u ovom izveštaju o reviziji Godišnjih Finansijskih Izveštaja za 2010 godinu i obavezivao se da će napraviti sva zalaganja radi adresiranja svih pruženih preporuka.

I. Uvod

Ova revizija se tiče GFI RKV Hidrodrini za godinu koja se završila 31. Decembrom 2010 godine.

Odgovornost je RKV Hidrodrini da priprema godišnje finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva (MSR) i Finansijskog izveštavanja na osnovu obračunskog načela računovodstva“.

Odbor RKV Hidrodrini do kraja 2010 godine bio je odgovoran ispred Ministarstva za Ekonomiju i Finansije (MEF), a od 2011 godine odgovara pred Ministarstvom za Ekonomski Razvoj (MER), kao predstavnik vlasnika (Republike Kosova).

Dok vlada preko odgovornog Ministra odgovara Skupštini na godišnjoj osnovi u vezi performanse centralnih i regionalnih javnih preduzeća JP.

Revizija regularnosti se definiše kao overavanje finansijskog računovodstva, uključujući i istraživanje i procenu finansijskih izjava i drugih finansijskih podataka kao i davanje mišljenja o tome:

- Dali godišnji finansijski izveštaji daju istinito i objektivno stanje računa i finansijskih pitanja za period revizije;
- Dali su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa Zakonima i Uredbama na snazi;
- O prikladnosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koja proističu iz revizije ili se odnose na nju.

Mi smo na početku izvršili jednu privremenu reviziju RKV Hidrodrini. U toj fazi procesa revizije, adresirali smo činjenicu kako su tretirane prethodne preporuke kao i kvalitet finansijskog upravljanja. U vezi sa time mi smo pružili savete za menadžment RKV Hidrodrini kroz Memorandum revizije dodeljen Decembra 2010 godine.

Sa namerom ispunjenja naše odgovornosti za reviziju RKV Hidrodrini, mi smo preduzeli aktivnosti u nastavku:

- Pregledali smo godišnje finansijske izveštaje RKV Hidrodrini u odnosu na odobreni budžet za 2010 godinu;
- Odredili smo dali godišnji finansijski izveštaji RKV Hidrodrini su pripremljeni u skladu sa MSFI “ Međunarodni Standardi Finansijskog Izveštavanja”;
- Odredili smo nivoe materijalnosti prihoda i troškova, kao prag za olakšavanje određivanja mišljenja koje se treba pružiti o GFI;
- Sproveli smo jednu kombinaciju uzimanja uzoraka prema našem sudu i prema slučaju, tokom odabiranja transakcija za testiranje;
- Obavili smo sveobuhvatna supstancijalna testiranja o finansijskim transakcijama;
- Oslonili smo se na jednu vrstu kombinacija intervjua, analitičkih pregleda, pregleda dokumenata i fizičkog overavanja da bi ocenili validnost i regularnost finansijskih transakcija; i
- Ocenili smo kvalitet rada Jedinice Unutrašnje Revizije RKV Hidrodrini.

U ovom izveštaju, mi smo napravili rezime revizije za ovu godinu i pružamo jedno formalno mišljenje o GFI 2010.

U vezi sa našim mišljenjem revizije o godišnjim finansijskim izveštajima RKV Hidrodrini, međunarodni standardi revizije određuju specifične kriterije koji uređuju vrstu mišljenja koje treba da se daje.

One su opširnije određene u Dodatku 2.

II. Mišljenje revizije

Prema našem mišljenju glavni finansijski izveštaji sa svih materijalnih gledišta prikazuju pravilno i istinito stanje, sa izuzetkom:

- Vrednost imovine prikazane u bilansu stanja ne prikazuje realno stanje. Imovina u vrednosti od 3,610,098€ nije u vlasništvu Kompanije (ova imovina su u vlasništvu: Opština, KEK-a, Železnica, Šumarstva, Privatna i nedefinisana). Takođe, na bilansu stanja nisu prikazane zalihe, dok na izveštaju otkrivanja su prikazane zalihe u vrednosti od 833,101€.

(ISSAI 400: Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja).

III. Stanje preporuka iz prethodne godine

Prošle godine reviziju RKV Hidrodrini izvršila je privatna kompanija za reviziju "Universum Audit". Ova kompanija u izveštaju revizije dala je preporuke za jedan niz nalaza kao što su:

- Nizak nivo prihoda koja može imati uticaja na izvršenje obaveza kompanije;
- Upravljanje imovinom i njena amortizacija; i
- Priznavanje provizija za loša dugovanja bez ispunjavanja kriterijuma u skladu sa pravnim okvirom.

Universum Audit je pripremio i jedno pismo Menadžmentu u kojem je dao sedam preporuka za poboljšanje finansijskog upravljanja u RKV Hidrodrini.

RKV Hidrodrini je adresirao tri preporuke:

- Prikazivanje imovine na osnovu istorijskih troškova;
- Podela zadataka između blagajnika i službenika za fakturisanje; i
- Izdavanje procedura i politika računovodstva.

Preporuke koje su u procesu adresiranja su:

- Prikazivanje otkrivanja na finansijskim izveštajima;
- Upravljanje gotovim novcem; i
- Jačanje unutrašnje kontrole.

Preporuka koja nije bila adresirana je bila:

- rangiranje računa potraživanja prema starosti računa.

Preporuka 1

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Da direktor preduzme mere, da adresira sve preporuke delegirajući konkretne zadatke i aktivnosti kod odgovornih lica, uključujući i rokove za njihovo obavljanje.

IV. Finansijski rezultat u poređenju sa Odobrenim Budžetom

Analiza Rezultata u Finansijskim Izveštajima naspram Odobrenog Budžeta pokazuje:

Tabela 1: Izveštaj rezultata

Opis	Završni Budžet 2010	Troškovi 2010	Troškovi 2009	Razlika 2010/2009
Prihodi od prodaje	2,610,000	2,508,679	2,290,485	218,194
Prihodi od grantova	-	92,406	203,191	(110,785)
Ostali operativni prihodi	24,000	180,831	67,045	113,786
Prihodi od grantova za kupovinu imovine	-	221,138	-	221,138
I. Ukupni prihodi	2,634,000	3,003,054	2,560,721	442,333
Troškovi plata	840,000	908,575	832,016	76,559
Održavanje i popravke	123,600	119,229	114,091	5,138
Električna energija	288,000	339,443	311,342	28,101
Potrošnja goriva	42,000	51,823	43,561	8,262
Provizije za loše dugove	-	599,542	639,311	(39,769)
Troškovi za hemikalije	4,800	9,996	10,356	(360)
Nepredviđeni troškovi	-	12,248	37,156	(24,908)
Ostali operativni troškovi	81,600	97,160	130,960	(33,800)
Troškovi amortizacije	-	1,100,822	1,019,423	81,399
II. Ukupni troškovi	1,380,000	3,238,838	3,138,216	100,622
Dobitak/ (Gubitak) pre oporezivanja	1,230,000	(235,784)	(577,495)	(341,711)
Porez na dobit	-	-	-	-
Dobitak (Gubitak) za godinu	1,230,000	(235,784)	(577,495)	(341,711)

Planirani prihodi za RKV Hidrodrini za 2010 godinu su bila 2,634,000€. Planiranje je bilo izvršeno samo za sopstvene prihode, bez planiranja ostalih prihoda od donacija (donacije za troškove i kapitalne investicije). Zbog toga postoji razlika od 369,054€ u odnosu sa realiziranim prihodima.

U drugoj koloni tabele, su predstavljeni troškovi u vrednosti od 3,238,838€ koja pokazuju povećanje od 1,858,838€ u odnosu na planirani budžet.

RKV Hidrodrini nije uradila dobro planiranje svojih troškova. Razlika proističe uglavnom iz ne planiranja troškova za loša dugovanja i troškove amortizacije.

Iz tabele se vidi da gubici RKV Hidrodrini tokom 2010 godine su bili manji u odnosu na 2009 godinu. Ovi prihodi su porasli za iznos od 442,333€. Istovremeno, troškovi su povećani za oko 100,000€. Ovo je negativan rezultat i veoma uznemirujuće pitanje.

Tabela 2: Pogled na bilans stanja

Opis	Realizacija 2010	Realizacija 2009	Razlika 2010/2009
Nepokretna imovina: Nekretnine, Postrojenja i Imovina	15,199,229	19,652,190	(4,452,961)
Pokretna imovina:			
Zalihe neto	0	229,031	(229,031)
Potraživanja i drugi potražnje	4,174,846	3,807,882	366,964
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	323,540	314,435	9,105
Ukupna imovina	19,697,615	24,003,538	(4,305,293)
Kapital i rezerve	15,596,509	20,743,480	(5,146,971)
Akumulirani dobitak (Gubitak)	(1,088,538)	(511,043)	(577,495)
Godišnji dobitak (gubitak)	(235,783)	(577,495)	341,712
Ukupni kapital	14,272,188	19,654,942	(5,382,754)
Obaveze prema dobavljačima i ostalo	292,318	313,518	(21,200)
Poreski dugovi	1,582,663	1,435,502	147,161
Odloženi prihodi	3,535,163	2,584,858	950,305
Ostale kratkoročne obaveze	15,282	14,719	563
Ukupne obaveze	5,425,426	4,348,597	1,076,829
Ukupni kapital i obaveze	19,697,614	24,003,539	(4,305,925)

Iz izveštaja stanja bilansa vidi se velika razlika između 2010 godine u odnosu na 2009 godinu. Razlika je kao posledica odvajanja operativne jedinice Dečane koja je sprovedena na osnovu odluke Odbora Direktora. To se posebno primećuje kod nepokretne imovine u vrednosti od 4,452,961€ i kod kapitala vlasnika za iznos od 5,146,971€.

Sa druge strane, obaveze kompanije u 2010 godini su povećane za iznos od €1,076,829. Ovaj značajan rast se primećuje kod odloženih prihoda.

Ne predstavljanje zaliha u GFI

RKV Hidrodrini tokom 2010 godine nije prikazala zalihe. Mi smo ispitali dva magacina u Peć i primetili smo da ima zalihe. Takođe na otkrivanjima su prikazane zalihe u vrednosti od 833,101€. Prema tome ova stavka nije prikazana ispravno u godišnjem finansijskom izveštaju za 2010 godinu.

Neusklađenost sa poreskim pravnim okvirom

Računovodstvena politika RKV Hidrodrini u vezi sa obračunom i plaćanjem poreza nisu u saglasnosti sa pravnim i zakonskim okvirom o porezima (Zakon o Oporezivanju prihoda Korporacija Br.03/L-162). Neusklađenosti ćemo izneti u nastavku:

- Troškovi spornih i loših dugova (Po osnovu zakona o oporezivanju na dohodak korporacija zahteva se da se ispune nekoliko uslova da bi se priznao neki loš dug, dok prema računovodstvenim politikama RKV Hidrodrini ovi dugovi se računaju na 60% od prihoda koji nisu inkasirani); i
- Troškovi amortizacije (Na osnovu zakona o oporezivanju dohodaka korporacije da bi se priznali troškovi amortizacije treba da postoje dokazi o ceni imovine, dok je RKV Hidrodrini izračunao ove troškove oslanjajući se na procenu imovine koju je izvršila jedna spoljna kompanija za reviziju koja je bila angažovana od strane Kosovske Agencije za Poverenja KAP).

Zaključak

RKV Hidrodrini imala je bolji finansijski rezultat tokom 2010 godine (smanjenje gubitaka za 341,711€). Ipak, mi smo primetili da obaveze kompanije su u rastu.

Kod finansijskog upravljanja slabosti su primećene posebno kod planiranja prihoda i troškova. Nedostatak dobrog planiranja može imati uticaja u orijentisanje rezultata kompanije.

Za poreske svrhe RKV Hidrodrini nije korigovala svoje izveštaje. Kao posledica toga može platiti kazne ubuduće.

Preporuka 2

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Neprestano poboljšanje performanse i orijentisanje ka boljim rezultatima;
- Kompanija da napravi bolje planiranje u vezi sa prihodima i troškovima; i
- Da su na kraju svake godine korigovani finansijski izveštaji za poreske svrhe.

V. Finansijski izveštaji

V.1 Usklađenost u vezi sa spoljnim izveštavanjem

Na osnovu zahteva MSR i Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja:

- Finansijski izveštaji su potpisani od strane Menadžmenta i Glavnog Finansijskog Službenika; i
- Finansijski izveštaji su potpisani unutar vremenskog okvira i dostavljeni su pri MPF.

V.2 Kvalitet informacija

Netačnosti u nastavku nisu ispravljene od strane menadžmenta i zato ih mi izveštavamo u skladu sa ISSAI 1260:

- Otkrivanje izjava nije dovoljno jasna (neke stavke ne odgovaraju sa stavkama u izveštajima bilansa stanja);
- Računovodstvena evidencija imovine nije potpuna i tačna (Spisak sadrži vrednost imovine od 3,610,098€ koja nije u vlasništvu Kompanije); i
- Nisu prikazane zalihe na izveštaju bilansa stanja.

Zaključak

Kompanija nije uspela da pripremi finansijske izveštaje u potpunoj saglasnosti sa MSR. Neke od stavki koje imaju finansijski uticaj nisu prikazane i otkrivene pravilno u finansijskim izveštajima.

Preporuka 3

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Tačne podatke u vezi sa finansijskim stanjem kao i njihovo pravilno prikazivanje u skladu sa MSR.

VI. Izvršenje Budžeta

VI.1 Prihodi (uključujući i sopstvene prihode)

Sopstveni prihodi RKV Hidrodrini za 2010 godinu su 3,003,054€. Od toga 2,508,679€ su prihodi od usluga za vodu i kanalizaciju, 313,544€ su prihodi od grantova i 180,831€ su ostali operativni prihodi.

U reviziji prihoda uglavnom smo bili fokusirani na prihode od vode i kanalizacije. Testirali smo i analizirali sistem za fakturisanje i poravnavanje sa inkasantima. Isto tako u detaljima smo testirali 17 uzoraka na osnovi registara potrošača.

Naši uzoraci su otkrili nepravilnosti u nastavku:

Gubici proizvedene vode su oko 72%

Kompanija ima velike gubitke proizvedene vode, pošto samo oko 28% prerađene vode se uspeva naplatiti. Isto tako nedostaje jedna dobra analiza o razlozima ovih gubitaka i mera koja se trebaju preduzeti za smanjenje ovih gubitaka.

Veliki broj potrošača koji nemaju vodomere (paušalni računi)

Od 33,384 potrošača korisnika registrovani od kompanije, 4,487 ili preko 13% ne poseduju vodomere, koji se uračunavaju paušalno. Finansijska vrednost ovih računa je 149,995€.

Nisko prikupljanje fakturisane vode

Osim velikih gubitaka vode kompanija je imala i nisku realizaciju naplate računa za vodu. Tokom 2010 godine inkasiranje je bilo 1,510,016€ ili blizu 60%.

Zaključak

Kompanija nema održivo finansijsko poslovanje. Veliki gubici vode i nizak nivo inkasiranja mogu ugroziti njen kontinuitet. Gubici vode nastaju kao posledica loše vodovodne mreže, ilegalnih uključivanja i paušalnih računa.

Preporuka 4

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Da su napravljeni dovoljni naporu u vezi sa smanjenjem gubitaka vode;
- Svi korisnici su povezani na vodomere i da su računi bazirani na osnovu potrošene količine vode preko vodomera; i
- Da pojača angažiranje na povećanje stepena naplate računa za vodu i tako poveća prihode.

VI.2 Troškovi

2.1 Kupovina putem nabavke

RKV Hidrodrini je planirala nabavke u vrednosti od 272,800€. Od toga realizovano je 165,618€, ili 61%.

U okviru ovih troškova mi smo testirali osam uzoraka (dva uzoraka iz kategorije kapitalne investicije dok šest iz kategorije robe i usluge). Naše testiranje je otkrilo sledeće nalaze:

Neadekvatno planiranje za rezervne delove od strane zahtevnih jedinica

Planiranje količine nije urađeno kako treba od strane zahtevnih jedinica. Nigde se ne pominje potrebna količina rezervnih delova u zahtevima jedinica.

Analizom ugovora i specifikacija, zapaža se da se one sastoje od jednog niza rezervnih delova, gde zbir iznosa cena pojedinih delova po jedinici daje totalnu cenu, na osnovu čega je i izabran EO koji je pružio najnižu cenu ponudom.

Na prvi pogled, može izgledati da je izbor izvršen na adekvatan i dobar način. Sa druge strane, možemo videti da od 31 ponuđenih artikala od strane EO, Hidrodrini je u stvari kupio samo dva artikla, br. 2 i br. 26. Ako se uporede cene za samo ova dva artikla, između pobedničkog ekonomskog operatora i drugih ponuda za kupljenu količinu primećuje se da Hidrodrini je isplatio više 2,599€.

Primljene robe van ugovorenih uslova

U ugovoru „Vinklovanje elektromotora pumpe za vodu“ primljene su robe van tehničke specifikacije po ugovoru.

Certifikacija troškova za ovu robu nije uspela da identifikuje i eliminiše moguće nepravilnosti. Kao posledica ova roba može imati veću cenu u odnosu na cene na tržištu.

Nepravilnosti tokom ugovaranja i upravljanja sa gorivom

Mi smo testirali pet aktivnosti nabavke “snabdevanje naftom”. Iz ovih aktivnosti primetili smo nepravilnosti kao u nastavku:

- U četiri potpisana ugovora, primećuje se da pobednički EO nije dostavio dokaze izveštaj o obavezama za struju i vodu, prema uslovima predviđenim za potpisivanje ugovora. To čini ove EO nepodobne za poslovanje sa javnim kompanijama;
- Prema uslovima ugovaranja trebalo je izvršiti testiranje o kvalitetu nafte. Mi smo primetili da u četiri potpisana ugovora nisu urađeni ovi testovi, dok je snabdevanje izvršeno. Tako može se primiti gorivo (nafta) slabog kvaliteta i rizikovati ne samo vrednost potrošenog novca nego i oštećenja tokom procesa rada tokom njene upotrebe; i

- Snabdevanje gorivom pre potpisivanja ugovora. Faktura je izdata dana 27 Septembra 2010 dok je ugovor potpisan jedan mesec kasnije to jest konkretno 27 Oktobra 2010.

Zaključak

Zaključujemo da upravljanje troškovima za robe i usluge preko nabavke imalo je nedostataka od početne faze nabavne aktivnosti pa sve do realizacije ugovora. Pomenute nedostatke tokom upravljanja ovih troškova ukazuje na slabe kontrole. Ovo može dovesti do situacije gde robe i usluge mogu biti lošeg ili ne zadovoljavajućeg kvaliteta.

Preporuka 5

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Da su zahtevne jedinice isplanirali svoje potrebe u skladu sa zahtevanim količinama i poslali su te zahteve kod zvaničnika za nabavku;
- Unutrašnje kontrole su pojačane oko upravljanja procedura nabavke koje će osigurati efikasne ugovore poslovanja; i
- Pokazuje se dodatna pažnja tokom primanja roba osigurajući se da njihova količina i kvalitet je isti sa ugovorenim.

2.2 Ostale kupovine

U kategoriji druge nabavke uključene su sve nabavke za robe i usluge koje nisu prošli kroz procedure nabavke. U ovoj kategoriji mi smo testirali ukupno 11 uzoraka.

U ovoj kategoriji nismo naišli na neku slabost.

2.3 Nadoknađivanja (plate i dnevnice)

Troškovi za plate za godišnji period 2010 bili su u vrednosti od 908,575€. Prosečan broj zaposlenih tokom ovog perioda bio je 182. Od toga mi smo testirali 13 fajlova zaposlenih i predstavljamo nalaze u nastavku:

Ne drže se kompletirani fajlovi personala

Tokom 2010 godine fajlovi personala nisu uključivali i ugovore o zaposlenosti kao i potrebne informacije kao što su: lična karta, različite diplome, kodeks ponašanja i ocenjivanje performanse zaposlenih.

Nakon podnošenja memoranduma revizije u decembru 2010 godine, RKV Hidrodrini je delimično adresirala naše savete (adresiran je naš savet o ocenjivanju godišnje performanse zaposlenih).

Ne poštovanje procedure zapošljavanja

U jednom slučaju nije poštovana procedura zapošljavanja, odnosno nedostajao je oglas o zapošljavanju u novinama i nije formirana komisija ocenjivanja.

Zaključak

RKV Hidrodrini nije uspela da uspostavi jedan funkcionalan kontrolni sistem u ovom Odeljenju. Tokom zapošljavanja kadrova nedostajala je puna transparentnost koja može da dovodi u opasnost rad RKV Hidrodrini.

Preporuka 6

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Kompletiranje fajlova sa svom potrebnom dokumentacijom i da se uradi njihovo redovno ažuriranje sa svom potrebnom dokumentacijom; i
- Potpuna transparentnost tokom zapošljavanja osoblja tako da primljeno osoblje ima tražene kvalifikacije.

VI.3 Imovina i dugovi

3.1 Tretiranje potraživanja

Bruto potraživanja na kraju 2010 godine su bili u vrednosti od 8,671,668€ dok na finansijskim izveštajima su prestravljeni prema neto vrednosti od 4,174,846€ smanjujući sumnjive i loše dugove. Tokom revizije ove kategorije identifikovali smo nalaze kao u nastavku:

Provizija potraživanja je 60% od ne inkasirane vrednosti

RKV Hidrodrini ima jedno uputstvo izdato od Odbora Direktora za tretman potraživanja. Prema ovom uputstvu za potrebe izveštavanje potraživanja su 60% od ne inkasirane vrednosti. Aktualni sistem RKV Hidrodrini proizvodi jedan izveštaj starosti potraživanja. Menadžment nije siguran u tačnost ovog izveštaja i kao rezultat toga on izračunava proviziju sa 60%.

Jedna ovakva provizija ne uzima za osnovu starost potraživanja. Isto tako ovaj veliki procenat provizije rezultira sa gubitkom.

Napravljene greške tokom izračunavanja provizije

Entitet je pravila greške u izračunavanju provizije potraživanja. U njenim finansijskim izveštajima prikazala je loše i sumnjive dugove u vrednosti od 659,421€. Mi smo testirali ovu vrednost i primetili smo da na osnovu politike računovodstva kompanije dugovi treba da budu 599,542€. Iz ovoga proističe razlika od 59,879€.

Posle našeg nalaza RKV Hidrodrini je ispravio svoje finansijske izveštaje.

Zaključak

RKV Hidrodrini ima izveštaj računa potraživanja po starosti, ali provizija se ne treba bazirati na tome. Ovaj način prezentiranja može imati kao efekat i dodatno plaćanje poreza i drugih kazni.

Preporuka 7

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da:

- Obezbedi da će tretman potraživanja kao i procena loših i sumnjivih dugova da se izvrši u skladu sa MSR, i da se isprave na kraju godine za potrebe izračunavanja i plaćanja poreza.

3.2 Zalihe

Na GFI za 2010 godinu RKV Hidrodrini nije predstavio zalihe na bilansu stanja. Dok je u izveštaju otkrivanja prikazao zalihe u vrednosti 833,101€. Mi smo ispitali dva magacinska prostora u Peći i primetili smo da ima zalihe kupljene tokom 2010 godine.

Nakon toga RKV Hidrodrini je ispravio zalihe u finansijskim izveštajima i izjavio ih je u vrednosti nula. Ova ispravka je izvršena bez odluke Odbora Direktora.

Zaključak

Ne možemo doći do zaključka da zalihe su prikazane ispravno i tačno dok istovremeno u magacinima postoje i materijali kupljeni i u 2010 godini.

Preporuka 8

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da:

- Zalihe treba predstaviti ispravno i tačno u bilansu stanja kao pokretna imovina u njihovoj realnoj vrednosti u skladu sa MSR; i
- Sve odluke treba da prođu kroz Odbor Direktora da bi bile odobrene za ispravke ili procenu zaliha.

3.3 Gotov novac i njeni ekvivalenti

RKV Hidrodrini poseduje četiri operativne jedinice kao što su: Peć, Klina, Junik, i Istog. Kod svake jedinice postoji jedan blagajnik. Na osnovu jedne usvojene uredbe od strane finansijskog direktora navedeno je da je limit blagajne Peć 300€, Kline 200€, Istog 200€ i Junik 100€.

Dok se uplate iz kase dozvoljene u vrednosti do 100€.

Testirali smo 11 isplata preko blagajne gde smo primetili slabosti koje prezentiramo u nastavku:

Premašivanje limita isplata kroz sitni novac

Tokom upravljanja sitnog novca primećene su ne ispravnosti tokom izvršenja isplata. Njih smo prikazali u nastavku:

- Kod četiri slučaja desilo se da su isplaćeni računi čija vrednost prelazi iznos od 100€;
- Kod dva slučajeve bilo je podela računa da bi se izbegao premašivanje limita za isplatu; i
- Isplata plate radnika.

Zaključak

RKV Hidrodrini nije poštovala unutrašnja pravila što se tiče upravljanja gotovim novcem. Nedostaje kontrola tokom izvršenja isplata

Preporuka 9

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Jačanje kontrole tokom izvršenja naplaćivanja u saglasnosti sa unutrašnjim pravilnikom tako da se naplaćivanja vrše samo sa sitnim novcem.

3.4 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Kapitalna imovina

U bilansu stanja kapitalne imovine (nekretnina, postrojenja i oprema) prezentirana su u neto vrednost od 15,199,229€.

Ponovna procena imovine, postrojenja i opreme je urađena od nezavisnih procenjivača dana 01 januar 2007. Na osnovu ove procene određena je početna vrednost imovine. Od ove vrednosti je izračunata amortizacija za svaku godinu.

Uradili smo nekoliko testova u vezi sa upravljanjem i izveštavanjem imovine i predstavljamo nalaze u nastavku:

Nedostatak propisa o upravljanju imovinom

RKV Hidrodrini nema neki pravilnik o upravljanju imovine isto tako ne postoji opis dužnosti i obaveza Službenika za Imovinu.

Kompanija nema rešeno pitanje vlasništva

Predstavljena vrednost u bilansu stanja ne reflektuje realno stanje zato što dosta imovine RKV "Hidrodrini" nisu u njihovom vlasništvu uglavnom zemljište. Neto vrednost ove imovine je 3,610,098€ (po registru ove imovine su u vlasništvu: Opštine, EKK, Železnice, Šumarstva, Privatnih i nedefinisanih parcela).

Ne zaduživanje svakog korisnika sa inventarom u upotrebi

Zaduživanje svake osobe sa inventarom koji poseduje i upotrebljava je jedna dobra praksa koja omogućava kontrolu nad imovinom. Tokom revizije imovine identifikovali smo da zaposleni nisu zaduženi inventarom koji imaju na upotrebu. Ovo rizikuje zloupotrebu ili gubitak imovine.

Zaključak

RKV Hidrodrini nije pridodao dovoljnu pažnju upravljanju svoje imovine. Ona nije uredila zakonske okvire za upravljanje imovinom kao i nije pripremila jedan dobar sistem za registraciju imovine. Drugi problem je bio posebno definisanje vlasništva (na njihovoj listi imovine nalaze se velike vrednosti imovine koje nisu u njihovom vlasništvu).

Preporuka 10

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi:

- Usvajanje pravilnika gde će se odrediti kriterijumi za upravljanje i izveštavanje imovine;
- Rešenje pitanja vlasništva za svu imovinu koje joj pripadaju. U protivnom imovine koje nisu u vlasništvu Hidrodrini da se izbace sa liste imovine; i
- Registraciju imovine zadužiti svakog zaposlenog sa inventarom koji ima na raspolaganju i na upotrebi tako da se na taj način smanjuju mogućnosti za njihovu zloupotrebu.

VII.Kontrola Upravljanja

VII.1 Sistemi Unutrašnje Kontrole

Dobar sistem unutrašnje kontrole pomaže svakoj budžetskoj organizaciji u postizanju određenih ciljeva o što boljem korišćenju javnog novca obezbeđujući pouzdano finansijsko izveštavanje.

Izvršili smo nekoliko testiranja o funkcionisanju unutrašnje kontrole i predstavljamo nalaze u nastavku:

Softver – program računovodstva nije bio integrisan

Tokom revizije identifikovano je da su podaci računovodstva tri ostale jedinice Kline, Istoga i Junika nisu povezana sa glavnim serverom. Beleške se prenose kasnije elektronski u centru gde se onda vrši njihovo ažuriranje. Kao posledica prenošenja i ažuriranja podataka mogu se javiti greške koje mogu imati materijalni efekat u finansijskim izveštajima.

U nedostatku integracije softvera za tri preostale opštine može doći do jednog lošeg izveštavanja.

Član odbora bavi se i operativnim poslovima

Jedan od članova Odbora Direktora je imenovan od strane vlade što je u suprotnosti sa Zakonom o Javnim Preduzećima pretežno član 17 koji određuje uslove kvalifikacije i profesionalnu podobnost. Isti član drži istovremeno i poziciju odgovornog u ekipi za snabdevanje vodom i kanalizaciju. RKV Hidrodrini je platila istog za obe pozicije.

Zaključak

RKV Hidrodrini nije uspeo da obezbedi jedan integrisani finansijski sistem, koji bi osigurao pouzdane informacije za menadžment. Isto tako nije dizajniran jedan dobar sistem kontrole gde bi funkcionisala odgovornost.

Preporuka 11

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da:

- Razmatra mogućnost povezivanja svih operativnih jedinica sa integrisanim sistemom softvera. Time bi se obezbedio nadzor u nastavku jedinica kao i obezbeđivanje pouzdanih informacija za rukovodioce kako za potrebe kod donošenja unutrašnjih odluka tako i za potrebe spoljnog izveštavanja; i
- Da postoji adekvatna podela zadataka i obaveza odstranjujući situacije koje mogu izazvati sukob interesa.

VII.2 Unutrašnja Revizija

Unutrašnja revizija je važna funkcija koja treba da osigura viši menadžment u vezi sa dizajniranjem i sprovođenjem mehanizama unutrašnje kontrole. Tamo gde se primeti da unutrašnje kontrole ne funkcionišu kako treba, unutrašnja revizija pruža savete i preporuke kako da se to ispravi.

U polju unutrašnje revizije mi smo testirali proces od faze planiranja pa sve do faze adresiranja preporuka.

Odeljenje za reviziju se sastoji od jednog unutrašnjeg revizora, koji je pripremio jedan plan revizije koji obuhvata ova polja: reviziju, posete jedinicama, tok novca, plate, auto park, inspekciju i zalihe.

Unutrašnji revizor osim što je sproveo plan u celini za 2010 godinu realizovao je i neke izveštaje van plana na zahtev komisije za reviziju kao što su: izveštaj o tenderu za izbor spoljnog revizora, izveštaj o tenderu za izbor pobednika za snabdevanje automobilima, izveštaj o performansi inkasanta. Naši testovi prestaviće nalaze u nastavku:

Prema zakonu o Javnim Preduzećima br. 03/L-087, svaka komisija za reviziju treba se sačinjavati od tri članova. Dva od člana trebaju biti stručnjaci ili da imaju adekvatno znanje o računovodstvu. Komisija za reviziju u RKV Hidrodrini je sačinjena samo od dva člana. Ovo je u suprotnosti sa zakonskim zahtevima i dobrim praksama revizije.

Isto tako i pored preporuka unutrašnjeg revizora u vezi sa poboljšanjem funkcionisanja kontrole, menadžment nije uspeo pripremiti jedan plan o adresiranju preporuka.

Zaključak

Unutrašnja revizija je planirala i pokrila polja koja predstavljaju veći rizik. U njegovim izveštajima date su preporuke u vezi sa poboljšanjem funkcionisanja unutrašnje kontrole.

I pored ovih preporuka menadžment nije uspeo preduzeti mere za njihovo adresiranje. Kao posledica ove situacije i dalje kompanija nema jedan funkcionalan sistem unutrašnje kontrole.

Preporuka 12

Preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da obezbedi da:

- Jedan ili više članova su određena na Komisiji za reviziju u skladu sa zakonskim zahtevima; i
- Da posveti veći značaj adresiranju preporuka datih od strane unutrašnjeg revizora. U tom smislu da pripremi akcioni plan koji se vezuje za određeno vreme, sa konkretnim akcijama i specifičnim odgovornostima za to adresiranje.

VIII. Opšti Zaključak

Ocenjujemo da odbor direktora RKV Hidrodrini nije obezbedio funkcionalne kontrole za postizanje određenih ciljeva organizacije.

Izjava otkrivanja nije potpuno jasna (neke predstavljene stavke ne odgovaraju sa predstavljenim stavkama u izjavi bilansa stanja). Registar imovine nije potpun i tačan, i zalihe nisu predstavljene u ovim izjavama.

Kompanija ima velike gubitke kod proizvedene vode skoro 72% i nije izvršila dovoljno analize o razlozima tih gubitaka. Pored gubitaka oni nemaju zadovoljavajuće inkasiranje o fakturisanju količini vode. Kod upravljanja troškova isto tako su zapaženi izrazite slabosti. One nisu sprovedene u potpunoj saglasnosti sa pravnim okvirom ZJN. Fajlovi osoblja nisu kompletni i nije bilo potpuno transparentnosti prilikom regrutiranja osoblja.

Unutrašnji revizor dao je nekoliko preporuka u završnim izveštajima koja su vezana za nekoliko polja finansijskog upravljanja, Menadžment nije preduzeo nikakve mere prilikom adresiranja njihovih preporuka.

Ove slabosti nas navode na opšti zaključak da Kompanija nema dobru performansu i da dovodi u opasnost načela kontinuiteta.

Kao posledica toga, preporučujemo Odbor RKV Hidrodrini da:

Odredi menadžeru zadatak za pregled sadašnjih procedura FUK i da stvori jedan novi paket uputstava u FUK. Ovaj paket treba da se dostavi Odboru ne kasnije od 1 septembra.

Dodatak I. Komentari RKV Hidrodrini i odgovori KGR

Menadžmentu RKV Hidrodrini je pružena mogućnost davanja komentara na nacrt ovog Izveštaja. Menadžment RKV Hidrodrini je saglasan sa našim nalazima i zaključcima prikazanim u ovom izveštaju o reviziji Godišnjih Finansijskih Izveštaja za 2010 godinu i nije pružio neki komentar.

U nastavku, obavezao se da će napraviti sva zalaganja radi adresiranja svih pruženih preporuka

Dodatak II. Razne vrste Mišljenja revizije

(preuzeto od ISSAI 400)

9. Jedno mišljenje revizije normalno je u standardnom obliku, u vezi sa Finansijskim Izjavama uopšte, izbegavajući potrebu za određivanje njene dužine, ali prenoseći po njenoj prirodi jedno opšte značenje kod čitaoca u vezi sa njenim razumevanjem. Priroda ovih reči će se uticati od zakonskog okvira revizije, ali sadržaj mišljenja treba jasno da pokazuje dali je mišljenje nekvalifikovano ili kvalifikovano, ili ako je kvalifikovano u neka određena pitanja ili je protivno mišljenje (paragraf 14), ili jedno odricanje od mišljenja (paragraf 15).

10. **Jedno nekvalifikovano mišljenje** se pruža kada je revizor zadovoljan sa svih materijalnih gledišta da:

- (a) Finansijske Izjave su pripremljene upotrebljavajući priznate politike i osnove računovodstva koje su sprovedene na dosledan način (na postojan način);
- (b) Izjave su u saglasnosti sa statusnim zahtevima i relevantnim uredbama;
- (c) Predstavljen prikaz u Finansijskim Izjavama su u saglasnosti sa saznanjima revizora u vezi sa entitetom pod revizijom; i
- (d) da je adekvatan prikaz svih materijalnih relevantnih pitanja o Finansijskim Izjavama.

11. **Naglašavanje pitanja.** U nekim okolnostima revizor može da smatra da čitaoc ne može da razume na potreban način Finansijske Izjave ako je pažnja skrenuta na neobična ili na važna pitanja. Kao opšte pravilo, revizor kad daje jedno nekvalifikovano mišljenje to se referiše nekom specifičnom gledištu Finansijskih Izjava u njegovom mišljenju u slučaju da se ono može interpretirati pogrešno kao kvalifikovano mišljenje. Sa namerom izbegavanja ovakvog utiska, napomene koje su zamišljene kao: naglašavanje pitanja, se nalaze na odvojenim paragrafima od mišljenja. Ipak, revizor ne treba da upotrebi naglašavanje pitanja da bi poboljšao nedostatak potrebnih otkrivanja na Finansijskim Izjavama ili kao alternativa, zamenjivanje za kvalifikaciju mišljenja.

12. Revizor može **da ne bude u stanju da izrazi jedno nekvalifikovano mišljenje** kada postoji neka od ovih okolnosti i na sudu revizora, njihov uticaj je materijalan ili može biti takav po Finansijskim Izjavama:

- (a) bilo je ograničenja na delokrugu revizije;
- (b) Revizor smatra da su izjave nekompletne, dezorijentisane ili postoji ne obrazložena podela od priznatih standarda računovodstva; ili
- (c) Postoje nejasnoće koje utiču na Finansijske Izjave.

13. Kvalifikovano mišljenje. Tamo gde se revizor ne slaže ili nije siguran za jednu ili više stavki na Finansijskim Izjavama, a koja su materijalna ali nisu suštinske po razumevanju izjava, treba da se pruži jedno kvalifikovano mišljenje. Formulisanje mišljenja normalno pokazuje zadovoljavajući rezultat nad subjektom pod revizijom, što se tiče preciznih i jezgrovitih izjava, pitanja ne usaglašavanja ili nejasnoća koja rezultiraju sa kvalifikovanim mišljenjem. Pomaže korisnike izjava ako finansijski uticaj nejasnoće ili nesporazuma je određeno od strane Revizora iako to nije uvek praktično ili relevantno.

14. Protivno Mišljenje. Tamo gde Revizor nema mogućnosti da pruži jedno mišljenje o Finansijskim Izjavama u celini, zbog nesporazuma koje su tako suštinske jer miniraju prikazanu poziciju u nastavku da se mišljenje kvalifikuje u određena gledišta neće biti adekvatno, onda se pruža Protivno mišljenje. Formulisanje takvog mišljenja pokazuje da Finansijske Izjave nisu prikazane na pravi način, jasno i na precizan način sva pitanja ne usaglašavanja. Ipak, jedna pomoć da finansijski uticaj na Finansijske Izjave se određuje tamo gde treba i gde je praktično.

15. Odricanje od Mišljenja. Tamo gde Revizor ne može da pruži mišljenje u vezi sa Finansijskim Izjavama, da uzimajući kao celinu zbog nejasnoća ili ograničenja delovanja koje je suštinsko da jedno mišljenje koje je kvalifikovano na određena gledišta neće biti adekvatno, pruža se jedno protivno mišljenje. Formulisanje jednog takvog mišljenja čini jasnim da jedno mišljenje ne može da se pruži, specifikujući na jasan i precizan način sva nejasna pitanja.

16. Postoji zakon da VIR pružaju jedan detaljan izveštaj da bi dopunio mišljenje u okolnostima na kojima je nemoguće da pruže jedno nekvalifikovano mišljenje.